

1 Սէնտիկի բէշին 6 մէն-
տին
6 Այուզը 3 պոչուզ
5 Այուզը 2 մէնտ
Քաղաքացիական քաղաքացիական
խանութի գրասենտի

Այս աշխատքը հէր պոչը 1 եա-
խատ 15 տէն իթիպարէն տիրո
նյոտնաթըն պէհէր սըրասը
100 փարա , իթիննի տէֆա
60 փարա 11 զոուն նէշիպակա
պարէնա լազարըզ օլունուր

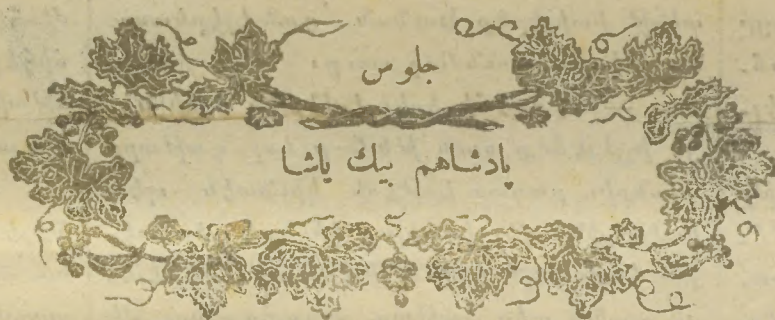
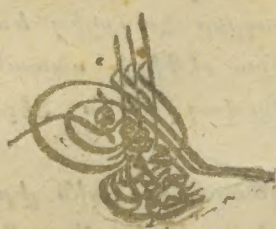
ՍԱԼԸ ԲԷՆԶԵԼԻՄՊԻԷ ԿԷ ԶՈՒՄԱՆ ԻՐԹԷՍԻ ԿԻԻՆԼԷՐԻ ՆԷԸՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ

Պ/ր նուսիւտի 60 փարա

ՆՈՒՄԵՐՈ 390 ՎԱՐՇԱՎՈՒԶ

ՏԷՍԻՏԻՆՈՒՐ ՍԷՆԷ

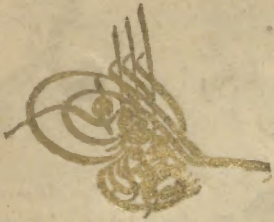
13 ՅՈՒՆԻՍ 1873

جناب مسبب الاسباب اول پادشاه عالی جناب و بنی الغاب افندہ زی الی الیوم الجواب سریر ارای شوکت و اجال بیورسون .
آمین

جلوس میامن مانوس حضرت پادشاهیدنبو رونما اولان اثار ترقی و معارف کون کون ایرولدقیرنی و نیچه سنه اردنبو ظلمت و جهالت ایچره قلمش اولان بالجمله تبعه و ملت عثمانیه شجر معارف کثره سی سایه سنده او جهالت مبرمه دن قورطولدقیرنی کوردکجه و بو موقیات جناب پادشاهی چشم افتخار و مسرتله مشاهده اولندکجه حیات و انقاسمی دعای بقای عمر و اقبال حضرت تاجداری به وقف ایتماک الیمزدن کلیمور .
از جمله جمله موقیات جلیله علیادن بری بالجمله تبعه دولت علیه نک بر رؤسای ملی اولوب بویله بر ایام مسرت تامده حضور شوکت نشور حضرت خلایقناهی به دخول شرفنه نائل اوله رق ملتک کمال اسایش حال اوزره بولندقیرنی و دعای دولتریله مشغول اولدقیرنی طرف ملتدن بالوکاله عرض ایله تجدید تبعیت ایتمکده اولدقیرنی کوردکجه و ملت عاجزانه مز بر قیاح سنه اردنبو او شرافته نائل اوله میوب حالبوکه بزر یوزبیک نفوسدن متجاوز بر تبعه اولدیفمز حالده بویله بر محرومیتدن طولایی کاشانه قلمز نه درجه ده خراب و محزون اولدیفنی بحق تعریف ایتماک غیر قابل اولوب بنابرین بو محرومیتله برابرینه جمله مز یعنی اولاد و عیالزله یک دل و یک زبان اوله رق دعای بقای عمر و اجال و اقبال حضرت تاجداری بی پروقت اغزمزدن و قلمزدن دورو مهجور ایتیموب باشلیجه ایشیمز { دعا کولق } اولدیفنی عرض و افاده ایله بو جلوس میمنت مانوس تاجداری ده هشتمز اولدیفنندن ناشی هیچ اولمز ایسه { صدامز } له اعلا نه . یعنی من غیر حد صداقت عاجزانه میزی بو واسطه ایله افاده و ایتانه اجترأ ایلدک .
{ همان جناب حق پادشاهمز افندمه نیچه نیچه توکنمز و تمز عمرل احسان بیورسون آمین }
انتها

صدای حقیقت

ՃԻՒԼՈՒՍ

ԲԱՏԻՉԱՀԸՄ ՊԻՆ ԵԱՀԱ

Ճէնապը միւսպէսիւր էսպապ օլ Բատիչա՝ ալիճէնապ վէ սիննի իւղապ էֆէն. տիմիդի էլիէվմ էլ ճէվապ սէրիւրարայը շէֆէթ վէ իճլալ պուլուրսուն. Ա.մին:

Ճիւլուսու մէյամինմէննուսը հազրէթի Բատիչահիտէն պէրու րունիւմա օլան ա. սորը թէրաքքի վէ մաարիֆին կիւն պէ կիւն իւլէրլէտիքլէրինի վէ նէլէ սէնէլէրտէն պէրու զուլմէթ վէ ճէհալէթ իւրէ գալմըլ օլան պիլ ճիւլմէ թէպաա վէ միլլէթ Օսմանի. յէ շէճըր մաարիֆին սէմէրէսի ույէսինտէ օ ճէհալէթը միւսպէրէմէտէն գուրթուլ. սուգլարընը կէօրուիքճէ վէ պու մուվաֆ. ֆագըլէթը ճէնապը Բատիչահի չէլմը իֆ. թիսար վէ մէսէրէթլէ միւշահատէ օլուն. սուգճա հայաթ վէ էնֆասըմըր սուայը պազայը էօմը ու իգպալ հազրէթի թաճ. տարիյէ վազֆ իթմէմէք էլիմիդտէն կէլ. մէյօր:

Էզճիւմէ ճիւլմէյի մուվաֆֆագըլէթը ճէլիլէյի իւլէատէն պէրու պիլ ճիւլմէ թէ. պաայը Տէվլէթի Ալիյէնին պիլէր րուէսա. յը միլլէթի օլուպ, պէօյլէ պիլ էյամը մէս. սէրէթլէթ մամտէ հուզուրը շէֆէթ նէլուրը հազրէթը իսիլաֆէթընահիյէ սուլուլ շէ. րէֆինէ նայիլ օլուրաք, միլլէթին քէմայը ասայիլի հալ իւղրէ պուլունսուգլարընը վէ սուայը տէվլէթլէրի իլէ մէշլուլ օլ. տուգլարընը թարաֆը միլլէթտէն պիլ վէ. քեալէ արդ իլէ թէճաթը թէպայիյէթ իթ. մէքտէ օլտուգլարընը կէօրուիքճէ վէ միլ. լէթը աճիլանէմիլ պիլ գալ սէնէլէրտէն պէրու օ շէրաֆէթէ նայիլ օլամայուպ, հալ պու քի պիլլէր հիւզ պին նուֆուս. տան միլթէճավուլ պիլ թէպաա օլտու. ղումուլ հալտէ, պէօյլէ պիլ մահրումի. յէթտէն տուլը քեալանէի գալպիմիլ նէ. տէրէճէտէ խարապ վէ մահսուն օլտուգլու. նու պիհազ թարիֆ իթմէք զայըր գապիլ օլուպ, պինապէրին պու մահրումիյէթլէ պէրապէր, երինէ ճիւլմէմիլլէ եանի էվլատ վէ պայիմիլլէ, եէք տիլ վէ եէք զէպան օլարաք տուայը պազայը էօմը ու իճլալ ու իգպալ հազրէթի Թաճատարիյէ պիլ վա. գըթ աղղըմըզտան վէ գալպիմիլտէն տուր վէ մէհճուր իթմէյուպ, պաշլըճա իշիմիլ (տուա կիւլիւք) օլտուգլու արզու իֆատէ իլէ, պու ճիւլիւս մէյմէնէթմէնուսը թաճ. տարիտէ, հէյէթիմիլլէ օլմատըղընտան նաշի, հիլ օլմալ իսէ (ՍԵՏԱՅԸ) իլէ իլանէ, եանի մինղայրուհատ սատաթաթը աճի. զանէմիլլէ պու վասէթա իլէ իֆատէ վէ իթեանէ իճթիւրա իլլէտիք:

Հէման Ճէնապը Հադ Բատիչահիմըլ էֆէնտիմիլլէ նիլէ նիլէ թիւքէնմէլ էօ. միւլլէր իհասն պուլուրսուն. Ա.մին:

Խորհ:

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Սատրապամ հազրէթլէրի Էտիրնէ. տէն ալմէթլէրի մինասիպէթիլլէ ճու. մաա էլթէսի կիւնիւ մապէյը Հիւմայու. նէ պիլ աղիմէթ հուզուրը Շահանէյէ չըղմըլար տըր:

— Սիւֆէրայը տուէլը էճնէպիլլէ Պապը Ալիյէ կէլէրէք Չաթը հազրէթը Սատրապամինին Էտիրնէտէն Ստամպուլա մուվասըլէթլէրինտէն տուլը թէպրիդ. իթմիլլէր տիլ:

— Բուզը ֆիրուզ Ճիւլիւսը Հիւմա. յուն կիճէսի շէհրի ային իլին զաթը Ա. լի խըտիվի էֆիւմինին սահիլանէլէրին. տէ եանաճադ գանսիլլէրին մէճուի պիլ միլիօն օլաճաղընը Հազայիլք եաղըյօր:

— Աթինա սէֆիրի սատտէթլու է. սատտ պէյ մուվադ գաթէն Տէրսատտէթէ կէլմիլ տիլ:

— Աթինատա իւշ պին լիւրալը գիւ. ճէվէհրաթ սիրգաթ իլէ Ստամպուլա գաշ. մըլ օլան պիլ Եունանը Ղալաթատա էլ. տէսթ իտիլէրէք Եունան գանշէլէրեսը. նա թէսիլմ օլունմուշ տուր:

— Սիրքէճի իսկէլսինտէն Էտիրնէ. յէ իլլէյէճէք օլան թիմուր էօլ զաթարը տիւնքիւ բաղար էրթէսի կիւնտէն պէտ իտէճէյինի վէ շիմտիլք կիւնտէ պիլ տէ. ֆա հարաքէթ իտիւպ իլէրուտէ կէճէլէ. րի տաիլի պիլ զաթար չըգաճաղընը վէ Ստամպուլտան Էտիրնէյէ գատար հիւզ տոգսան ղուրուշ ֆիլյաթ գօնուլմուշ օլ. տուգլունու լըվանթ Հէրալտ եաղմըլ. ֆագաթ ֆիւլթը մէզպուրուն բէք աղըր վէ զալի օլմասը ճիւլմէթիլլէ Էտիրնէյէ կիլթմէք իսթէյէն զէվաթըն աղիմէթինէ մանի օլուպ հաթթա ղրաթթա վէ թի. ճարէթճէ վէ նազլիլլէճէ տաիլի իլպու ֆիլյաթ իլէ պիլ ֆայտէ կէօրուլլէմէյէճէ. յինտէն պիլ սիւրէթը միւլթէսիլլէյէ թէն. պիլի մահլա գումբանեատան ինթիլար օ. լունմադ տա տըր:

— Ղալաթատան պէյօլլունա եաղը. մագտա օլան թունէլին կէլէճէյի էօլար. տա պուլունան հանէլէրին թէլքի զըմ. նընտա ալթընճը տայիլէի պէլէտիլլէ թա. րաֆընտան տէյէր ֆիլյաթը վէրլէրէք, ասհապը հանէ պիլ կիւն էվլէլ էվլէրինի պօշալթմալարը ղըմընտա տայիլէի մէզ. քիւրիւն Պէյօլլու մուլթասարըլլըղընա միւրաճատթը իւղէրինէ սատտէթլու Մէհ. մէտ բաշա հազրէթլէրի տաիլի խանէ սա. հիպլէրինի ճէլպ պիլլէ իֆատէի հալ իյ. լէտիքտէ ասհապը խանէ բաշա հազրէթ. լէրինին վաղը օլան իֆատէսինէ րայէթը քեամիլլէ պիլ ըղհար ֆագաթ խանէլէրի. նի պօշալթաղըլարը հալտէ սաքին օլաճադ տիլէր պիլ հանէյէ մուլթասարըլլ օլմադ իլին բարա իղթիլա օլտուգլունտան Ալ. թընճը տաիլէնին սաթըն ալմադ իսթէտի.

յի խանէլէրինին պէտէլ աղճէլէրինի բէ. շինէն ալմատըգտան սօնրա էվլէրինի պօ. շալթըպ չըղմայաճաղարընը պէյան իթ. միլլէր, պատէհու բաշա հազրէթլէրի տա. հապը հանէնին իֆատէսինէ հազգ վէրմիլ օլտուգլու լիւլայէթ օլույօր:

— Ֆրանսա լէիս իւլ ճիւլմուրունն թէպտիլի մինասիպէթիլլէ Տէրսատտէթ Ֆրանսա սէֆիրի Գօնթ տը Վօլէ ճէնապ. լէրինէ տաիլի թէճաթտէն պիլ իթիմաթ. նամէ կէօնտէրիլպ կէլէն բաղար էրթէ. սի կիւնիւ խարիճիլլէ նաղըր տէվլէթլու բաշա հազրէթլէրի վէ Թէրճիւմանը Տի. վանը Հիւմայուն ութուֆէթլու Արիֆի պէյ վէ ութուֆէթլու Գեամիլ պէյ էֆէն. տի հազրէթլէրի պիլլիքտէ օլտուգլու հալ. տէ Հուզուրու Շահանէյէ չըգարաք հա. միլ օլտուգլու իթիմատանմէսինի թագաթիմ իլլէմիլ տիլ:

— Շուսնուսա վէ Բուսնուգտա գօլէ. րա հատթալըրը օլտուգլու մաէլթէսիւֆ սէյլէնիլլէր:

— Չըրհը սէֆալինտէն պիլի Ուն գա. բանը քէօրիւսինտէն կէլտիլլինտէ չաթըպ զէտէլէտիլի իլին թամիր օլունճայա գա. տար քէօրիւտէն կէլիլլէմէյէճէյինի լէ. վանթ պիլտիլլէր:

— Իզմիր չըմէնտըֆէրլէրինին պաշ. միւհէնտիսի Վիէննայա աղիմէթ իտէճէյի ճիւլմէ իլլէ, Պէյիլլէքտէտէքի իգամէթ իթտիլի խանէյի Աւսթրիա սէֆիրի Գօնթ Ղուտուլ ճէնապլէրինէ իճարէ վէրմիլ տիլ:

— Պէյօլլու ճատտէսինտէն Բանկալ. թիլլէ գատար եէնիտէն գալտըրըմ իմալը. նա ալթընճը տաիլէ թարաֆընտան մու. պատէրէթ օլունտուգլու վէ պու գալտըրը. մըն ղիլթ վէ գու.մ իլլէ մահլուլթ օլուպ շօսէ թաշլարընտան եաղըլաճաղըմըլ:

— Պունտան աղտէմ Թամպուրաճը հանընտա վուգու պուլան քէյիլլէթին թահիլիլլի ղըմընտա պու քէրրէ պիլ գօ. միսիօն թէլլիլ օլունմուշ, վէ Իրան սէֆա. րէթհանէսինին պիլլինճի վէ իքիւնճի թէր. ճիւլմանլարը իլպու գօմիսիօնտա հաղըր պուլունտաղըլարըմըլ:

— Այտըն մուլթասարըլլը սատտէթլու Հատի բաշա բէնչէմպիլ կիւնիւ մահալը մէճմուրիլլէթինէ աղիմէթ իթմիլլէր տիլ:

— Պաղտատ վալիսի սապըգ տէվլէթ. լու Բէուֆ բաշա Տէրսատտէթէ մուվաթը. լէթ իլլէմիլ տիլ:

— Տուխան ինհիսարը իտարէսի, էսկի զապլիլլէ տայիլէսինէ նաղ օլունաճաղը սէյլէնմէքտէ տիլ:

— Միտիլլիտէ պու քէրրէ իքի տէֆա հարաքէթը արդ օլմուշ իսէտէ, համտ օլուն պիլ քէտէր օլմամըլ:

— Այտըն սանճաղը մուլթասարըլլը սա. պըգը սատտէթլու Մուսթաֆա բաշա հաղ. րէթլէրինին տիվանը թէմիլլը վիլայէթ. տէ իճրայը մուհաքէմէլլէրի ղըմընտա Իզ. միլտէ թէֆիլլէրի միւլթէզայը իրա. տէի Ալիյէտէն օլտուգլու իլիթիլլէ տիլ. (Ս.յըն)

— Ճիւլիւսը Հիւմայուն կէճէսի Չա. թը Ալի խիտիվ էֆիւմինին սահիլանէի.

ալիւթիւնսն եանաճագ գանտիլէրտէն մաս-
տա 230 պին առէտ տախի բէնկեամիզ ֆէ-
նէրէր իլէ սահիլհանէյէ պիր դաթ տա-
հարէֆնագ վէրիլէնէք իմիշ :

— Տարախ Պոթոր զաղէթառնտա
մաէլ թէէսիւֆ օղունտուղունա կէօրէ, իզ-
միտ Թիմուր Եօլու դաթարը կէչէն ճու-
մաա իրթէսի կիւնիւ Եօլուն չըգըպ պիր
դաչ քիշի թէլէֆ վէ իքի իւշ քիշի տախի
տղըրճա մէճըուհ օլմուշ :

— Կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ
Արնավուտուն պիրի աղա համամընա կիտիւ
Երգանտըքուն սօնրա չըգըպ կիտէնէյի
վազըթտա 60 բարա վէրմէք իւթէմիշ, վէ
համամճը իտէ էն աշաղը ֆիաթ 2 զուրուշա
գանահաթ իթմիշ իտէ տէ Արնավուտապունա
գալիլ օլմուտըղընտան մուտարաղա զուհուր իտէ
րէք, դաբուտուն էօնիւնաէ պուլունան պէօ-
յիւնէք պիր թաշը համամճընըն գաթառնա
դալտըրըպ վուրմուշ վէ չիմաի մէրգումուն
պաշը զիտտէնէ Եարալը իմիշ :

— Կէչէնտէ Մըրը չարչուսընտա
պիրինի չէքմէնէսի աշըրադ 400 լիրա-
լըք Բուճէլի Շըմէնտըֆէրի թահվիլթը
սիրգաթ օլունմուշ իտէ տէ մուտիսարէն
խըրըզ էլտէստիսիլէրէք թահվիլթ թէ-
մամըլա պուլունմուշ :

— Կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնտէն
պէտէն իւլ-ուի իւլ էֆի-ք նամըլա
վէ հաֆտաա 3 տէֆա նէշը օլունմագ
իւզրէ Ոսմանը հրուֆաթը իլէ եէնի պիր
զաղէթա տահա բունումայը զուհուր իթ-
միշ տիր :

— Կէչէն բէնչէմպէ կիւնիւ զաթըն պիրի-
նին Բաշա պահչէսինտէ քեպին սահիլիւա-
նէսինէ թաամ վազթը ճիւմէսի տէ սուֆ-
րաաա օլտուղըրը էսնտտէ հանէյի մէղ-
պուր հրոմէթ ճիւլէրինտէն պիրի Եօգարը-
յա չըգարադ մաաամըն օտառնա կիրիպ
մէյտանտա պրապըլմըշ օլուն պիր միւնէֆէ-
րաթ գութուտ իլէ սահիլի խանէնին
պիր բէվօլէրինի ալըր վէ տէրագապ իս-
կէլէտէ քէնտի իշին պէքլէմէքաէ օլուն
պիր դաշըղա աթըլալագ օրատան մուֆա-
րագաթ իթմիշ, գապիլ տիր քի տէ մէղ-
քիւր կէնէտէ Վարնայա հարաքէթ իտէ-
նէք օլուն վաթօր իլէ պրաղըպ սալիւշմուշ
օլուն :

Պտտէհու զապթիյէ նէղառէթի ճէ-
լիլէսինտէն թաշալարա պա թէլէկրաֆ
պիլտիրիլիշ վէ Սաամպօլուն հէր ճիւհէ-
թի տախի թէհարրի իտիլմէքտէ իտէ տէ
սարիգ, էլան էլտէսթ իտիլմէմիշ տիր :

Սիրգաթ օլունան միւնէֆէրաթ իտէ
3 առէթ պրօշ 6 Եիւղիւք 4 չիֆթ քիւրէ
սաֆի էլմաա զիւմըլուտ կէօք Եաղուլ վէ
Եաղուլ իլէ միւղէյէն 1 պիլէղիւք վէ 1
ինճիւլ կէրտանըղ մաախաշ վէ 2 րէսիմ-
լի մէտալիտն վէ 2 սաաթ մինէթուրալը
վէ տիկէր իքի սաաթ մաա քօրտօն վէ 1
խաշը քօրտօն վէ Եինէ տիկէր պիր էլմաա
Եիւրէք իլէ քօրտօնտան իպարէթ իմիշ :

Սաամպօլուն Նայէ Տրայէ Բրէս զա-
ղէթառնա շու վէչ իլէ Եաղըլմըշ տըր :

Ային հաքիմի վէ Գաչկար էմիրինին
իզամ իթտիքլէրի սէֆիր, կէրէք թարաֆը
հաղրէթը ճիւհանպանիտէն վէ կէրէք Պա-
պը Ալի ճանիպի սամիսինտէն թալթիֆա-
թը քեամիլէ վէ ինթիրամթը ֆալիդէ ի-
լէ գապուլ օլունմուշ տուր : Մէֆիրի միւ-
շարիլէյն նէ պիրինին նէ տէ տիկէրինին
մաթըլապթը օլուն Պապը Ալինին բօլի-
թիգաճա միւտալիլէսինէ մուաֆֆադ վէ
տէսթըն օլունմուշ տըր : Չիւնքի Պապը
Ալիճէ իքիինէտէ միւտալիլէ իլէմէ-
սինտէ հայը միւշքիլաթ զուհուր իտէպի-
լիր, ալէլ խուսուս թալէպ օլունան միւտա-
լալէ քի Գաչկար հաղըրնտա Ինկիլթէրա
իլէ Բուսիանըն մէնաաֆիլինէ խալէլ թարի
օլապիլմէսի մէլհուզ իտուկիւնտէն Պապը
Ալի մէմէքէթէյին իշպու մաթպուլիլէթի
գապուլ իտէմէյիպ Եալընըղ զաթը չէֆ-
քէթալմաթը հաղրէթը միւլքաարիլէրինէ
մախսուս օլուն խիլաֆէթ հուգուգու իդ-
թիզառնէն մէմէքէթէյնը մէղպուրէյէ
Եալընըղ մէղհէպէ միւտալիլէ օլունա-
ճադ տըր : Պինապէրին մէմալիքը Օսմա-
նիլէնին խարիճինտէ պուլունան ահալի
միւսիլմէնին միւտալիլաթ վէ իրթիպաթ-
լարնա պիր խալէլ կէթիլիլմէմէսի զըմ-
նընտա Ային հաքիմի վէ Գաչկար էմիրի
թարաֆընտան իպրազ օլունան ուպուտի-
յէթէ պիր միւլքաաթաթ օլմագ իւզրէ
տիր քի Սուլթան Ապալիւ Աղիլ խան է-
ֆէնտիմը հաղրէթէրինտէն օլ ճանիպէ
ֆէվգէլաաէ պիր սէֆիր իզամ պուլու-
մաա մահա պիր իլթիֆաթը Շէվքէթա-
լաթը հաղրէթը Թաճաարիլէ միւլթէնի-
տէն գարարկիր օլուպ, Պապը Ալիտէ տա-
խի պիր սէֆիրին ինթիրամըլա մէղալ օ-
լունմագաա տըր (Պաշ Գիւֆօր)

Ֆիլ հաղըղէ Աւսթրիա զաղէթառ-
նըն շու մուխապէրաթը սահիհ իտէ վէ
Պապը Ալի տալի միւնէպիլնէ իճըլը
մուամէլաթաա պուլունմագաա իտէ . տէ-
մէք օլուր քի պիր փաաիշաճը մուաղղալը
խալէֆ, 700 պին պէրրիլէ վէ պահիլէ
գուվէյի աաաթիլէ վէ իքի պին փարէ
թօբա վէ զըրիլը աղիմ պիր տօնանմայա
մալիք օլտուղու հալտէ հապէլ հուգուգ
մէմալիքի սայիլէտէ պուլունան պիլ ճիւմ-
լէ ահալի միւսիլմէնին մէղհէպէրինին
հիմայէ վէ վիպայէսի իշին ֆէվգէլաաէ
պիր սէֆիրին իզամընա հաղըր օլապիլիյօր,
հաթթա Ինկիլթէրա կիպի պիր տէվէթ,
Ումիտ պուրնուտա օլուն Իսլամ թէպուա-
լարընը մէղհէպէրինին հիմայէսի իշին Պա-
պը Ալի ճանիպի սամիսինտէն պիր ԻՄԱ-
ՄԸՆ օլ ճանիպէ կէօնտէրիլմէսի թալէպ
օլունտուղու թագալիտէ Բաբա կիպի
պիր հիւքիւմաաթը բուհանինին քի նէ
թօբու նէ թիւֆէնկի օլուպ, վէ նէ տէ
սէֆայինի հարպիլէյէ մալիք պուլունմա-
աղը հալտէ Ալի բաշա կիպի պիր բօլի-
թիգաշինաա պիր վէղիր, թէպաալարըն
բուհանինէ մէսէլէրինին հալ ու թէս-
վիլէսի զըմնընտա Բաբա հաղրէթէրինին
Ասիլմանէյէ ֆէվգէլաաէ պիր սէֆիր ի-
զամընը մաթըլա իթմիշ իքէն, Մահմուտ

Նէտիմ բաշա կիպի պիր վէղիր, միլէթի-
միլին պաղը ֆէսաաալէր թաղըմընտան
իղթալ վէ թաշրիգ օլունաաադ տէվէթ-
նէ իսթէնիլէն պիր սէֆիրի մէսէլէյի հալ
ու թէսվիլէ իթմէյէրէք Եօլա գօյմալը,
Պաթօլիք օլմայան պիր բահիպի սալթէ
պիր Պաթօլիք բաթրիյի նաապ իթմէլի,
Պաթօլիք բուհանի բաթրիյիմիլի իճըլ
իթտիրմէլի, վէ Պաթօլիքիլի միւնքիւր
կէլմէյէ ճէպը իթմէլի, վէլինիմէթ պի-
մինէթիմիլ չէվգէթը գուտրէթըլ մէր-
համէթըլ Փաաիշահըմըլ էֆէնտիմիլ
հաղրէթէրինին ֆուգարայա ինայէթ վէ
Իհսան պուլուրաաղու թաշին թայինաթը
էլլէրինտէն ալըպ, մէղհէպէ գաղըլ իս-
Եան իտէն փաբաղըրա վէրմէլի, վէ
Եիւղ պինտէն միւլթէճալուղ Պաթօլիք
լէրին մալլէրինի զաապ իտիպ պիր ճիւ-
ղիլէթ մագուլէսի ֆըրգայա թէսիլմ վէ
թէրը իթտիքտէն սօնրա Պաթթամօնիլէտէ
վալի օլմալը, Նէ աղիմ ինթիգամ . . . նէ
միւսթէհաղդ ճէղա :

Վէ լաքին Հաղդ Աղմիւշան Թաալա
հաղրէթէրի Փաաիշահըմըլ էֆէնտիմիլ
Սուլթան Ապալիւ Աղիլ խան հաղրէթէ-
րին պիլմէլ վէ թիւքէնմէլ էօմիւրէր
վէրսին

Սայէլի մէրհամէթ Վայէլի Հաղրէթը
Թաճաարիտէ միլլէթը աճիւղանիմիլին հէր
ումուրու վէ իտուտաաթը Եինէ միհվէրը
լայըղընտա տէլրան իթմէքտէ վէ ֆաղըր
ֆուգարա սաաղըղ վէչ իւզրէ թաալիւշ
իլէ վէլի իւլ նիմէթը պիմիննէթիմիլ Փա-
տիշահըմըլ էֆէնտիմիլէ բուլի չէպ տուա
իլլէմէքտէ օլուպ աճադ Վալի միւշա-
րիլէյն զէմանընտա Շարըլըլարըն թահրի-
քեաթըլա աղտէմէն չէքիլէն միհն ու
մէղպգաթ քի օլ զէմանըն սէմէրէսի
օլուպ էլս պէթի հաղիհի կէրէք քիլիլէլէ-
րիմիլ վէ զաապ օլունան տգարըր վէ կէ-
րէք մէնֆիտէ պուլունան բուհանի բաթ-
րիլիմիլ զաթը հաղրէթը Սաաթաղամի վէ
վիլքէլայը ֆէլաա հաղարաթընըն հիմէ-
մալը ճէլիլէլէրիլէ պիր կիւն իսթիրտաա
վէ ալտէթինէ ֆէրման պուլուրաճաղընա
չէքքու չիւրհէ իթմէլիլ :

Թարաֆըմըղա վարիտ օլուն մէքթուպ
. . . Միւլէլիֆ

Իսմէն Պաթօլիք իտաաաառնտա օլուպ
ֆաղաթ ճիտտէն հիշ պիր մէղհէպ թա-
շըմայան Մէհմեդ Հալիլ նամ վարագ-
բարէ 9 Յունիս թարիլիլի վէ 1130 նիւ-
մէրօլու նուսիլէօնտէ Պաշիլ-Պաշիլա
ալարագ պիր պէնտ տէրճ իթմիշ իստէն,
էօթէտէն պէրու Հերետիկոսլարըն ուտու-
լի գաաիմէլէրի իւզրէ, իշպու պէնտի տա-
խի քէնտի էֆէրալարընա մուվաֆաղիլէ-
թի իշին նօզսան տէրճ իթմիշ, Եանի յա-
աալաբանլարընտան սարթը նաղար իթմիշ
տիր : Անճագ Պաթօլիքիլին մէպտէսի,
Եալընըղ մէղհէպ (տօկմա) Եալընըլըղա-
ընա իթալը ճէվապ վէրմէք օլուպ, տիկէր
միւլթէրիաթ վէ աղիլաթլարը, օգույան-
լարըն վիճտանլարընա պիլ իհալէ աճադ

վարագրարէի մէջպուրա լայնէթ իւր գրա-
ւթ խաչն ճէմլէթին էքսէրի սափտէրուն
օլտուղունտան հաղըդալթը հալի պէյան վէ
հիքեայէսինէ միւստարաթ իտէրիլ :

Շէօյլէ քի , կէշէն հափթա Ղալաթա-
տա քեային Ս. Բենեդիկտոս (ձիւղիթ թա-
պիր օլունան) Քիլիսէսինէ պիր էնէպի
կիտէրէք ճէնաղէսի օլուպ տէֆն օլունա-
հաղընը իֆատէ իյլէր : Հալպու քի Քի-
լիսէյի մէղքիւր Բարօքիւս օլմատըղը ճի-
հէթիլլէ տէֆնի ճէնաղէ վէ իճրայը նի-
կեահ իտէմէզ օլտուղուն , էնէպի մէր-
գումէ պէյան գըլընտըղտան սօնրա պու-
շէյլէրէ Ս. Պետրոս Քիլիսէսի գարըշըր օլ-
տուղը , եանիւս Բարօքիւս օ քիլիսէ իտուկի
իֆատէ օլունմասը իւղէրինէ , մէրգում մա-
էլ թէշէքքիւր օրատան չըղըպ Ս. Պետրոս
Քիլիսէսինէ աղիմէթ իտէր վէ Բարօքօյու-
չաղըրթալը պէնտի իւղէնտա պիր ճէ-
նաղէ օլտուղունտա պիլտիրիւր , Բարօքօ իսէ
սուսլի վէճ իւղէրէ րուհանի պօրճլարը-
նըն իճրասընա հանկը Քահանայնըն ճէլպ
օլունտուղունտա սիւալ իտէր : Չիւնքի Քա-
թօլիքիւր լաշէ գալըրմայա պագմալըպ
իլլա վէֆաթ իտէն քիշինին ճանընըն սէ-
լամէթինի արար :

Մէրգում էնէպի իսէ Շարգ գա-
ֆայը օլմագ իլէ , Բարօքօյու կէօյա գօր-
գուտուրում գիւհմի իլէ , միւսալէյհին
հագգըր սիւալինէ մուգապիլ , պու սիւալ
սէնին իւղէրինէ ֆարզ վէ էլլէմ շէյ տէ-
յիլ տիր աշյու մուսմէլէի պարիտէ իլէ ,
ճէվապ վէրմէսինտէ , Բարօքօ տախի լաշէ
գալըրընը օլմատըղըն պէյան իթմէսին-
տէ , մէրգում օլ վաղըթ եէլլէնլէրի սու-
յա ինտիրէրէք սիւրէթի հաղիմանէ իլէ ,
վէֆաթ իտէն քիշինին ֆիւճճէթէն էօլալի-
յիւնիւ պիլտիրիւր , ֆագաթ Բարօքօ պու
շէյի թահքիլ վէ թէաղիլ իյլէտիքտէ ալ-
թը այ միւստէթ հասթա եաթմըլ օլտու-
ղունտա աղնատըղտան սօնրա , սիւ Քէլլէր
կիպի էօմիւր կէշիրիպ վէ անլէր կիպի էօ-
լիւրսինիւղ , վէ ֆագաթ իսթէրսինիլ քի
ալէմէ պիր կէօթէրիլ օլմագ իշին ճէնա-
ղէնիլ Քիլիսէ գիյնէթի իլէ իճրա օլուն-
տան , պունտուտա պիլլ եաքամայըլ , պիլլ
եալընըլ շու գատարընը եաքապիլիւրիլ , մա-
տամքի գափիլ էօլտիւ տէյօրսուն ճէնաղէ
տըղապսընա խապէր կէօնտէրիւր , պիր
ֆաթիւղ իլէ խանէնիլտէն ալըր գապիս-
թանա կէօթիւրիւր , անտէ րահմէթ տուա-
լարընը իճրա իտէր , սիլ մահալինի պանա
թարիֆ իտին թէսքիւրէ եաղսյըմ տէր :
Պալըրքի ճէնաղէնին պուլունտուղուն մա-
հալ իսէ Ս. Պետրոս Բարօքիւս օլմա-
լըպ իլլա Թօքհանէ գաբուսու խարիճինտէ
օլմալ իլէ , Պէյօղլունտա Ս. Անտօն Քի-
լիսէսինէ միւսալաթ իթմէսի լաղըմ կէլ-
տիլինի պիլ իֆատէ մէրգումալ եօլա գօր :

Պատէհու էնէպի , Բարօքօնըն սէօլ-
լէրինտէն վէ Պաթօլիքիւրին էօյլէ էօրֆ
վէ թէհաթտէն ասլա ֆիւթուր իթմէտիք-
լէրինի աղնայըպ Ս. Անտօն Քիլիսէսինէ
կիտէր , վէ օրանըն Բարօքօսունա պիր Չվի-
չէրինին ֆիւճճէթէն վէֆաթը իլէ Քա-
հանայ ճէլպինէ պիլլէվաղըթալըր գալմա-

տըղընը աղիւմ մահալիլլէթ իլէ պիլտի-
րիւր : Բարօքօ իշպու պէյանաթըն իւղէրինէ
վաճկալէի զիմմէթի իլլէրիւղապսընա իսթէ-
տիքլէրի կիպի ճէնաղէ ալայընը իճրա ի-
տէր :

Իշթէ մէճմուսըր արաճիֆ , հագըղա-
թը հալ պու տուր , Պաթօլիքիւր պիր Ա-
ւետարան օգուր վէ պիր մեկնութիւն վէ-
րիւր , պիր քիշի վէֆաթ իյլէտիքտէ վա-
գաա Քիլիսէ տէֆն իտէր : Էլլէրիւր քի
Պաթօլիք օլուն վէ էօլիւմ քէրթէսինտէ
Քահանայ եէթիշտիքտէ անը րէտտ իյլէ-
մէսին , չիւնքի մաղալլահ օլ հալտէ վէ-
ֆաթ իթտիքտէ Քէլլէր կիպի էօմիւր
օլտուր :

Պիր գաշ զուրուշ ալապիլլէք իշին
լաշէ գալըրմագըղա եալընըլ Շարգը
ֆաթիւղալըր թայիին օլունմուշալը տըր :

Պիրտէ չունտ գիւր իտէրիւմ քի , հէր
նէ գատարտա պանա ֆարզ պիր շէյ տէ-
յիլ իսէ տէ , վարագրարէի մէղպուր Պու-
րիտէն նաղլէն զաղէթանըղա տէրճ իթ-
միշ օլտուղունտա , եանի ալթմըլ գատար
զէվաթըն Պաթօլիքիւր թարաֆընա կէլ-
տիլինի կիւյա ճէրճ իթմէք իսթէմիշ իտէ-
տէ , պունտան սահիշիլի իշին Բանիալթի-
տէ Հագին Ս. վէ Ս. Անտօն , վէ Ս. Բե-
նեթիկտոս (ձիւղիթ) Քիլիսէլէրինէ կէլէ-
րէք սահիհէն թէօլպէ վէ իսթիֆհար է-
տէնլէրին մըղտարընը աղնամալարը զըմ-
նընտա էլհալէթի հաղիհի Պաթօլիքիւր
խարիճինտէ պուլունտան Շարգըլարը տու-
վէթ իտէրիւմ :

Կօմիտա Թէրճիւման իմզասըլլա կէ-
շէն նումէրօմուղտա տէրճ իթմիշ օլտու-
ղունտա պիր զըթա մէքթուպուն կէօյա
ասլը օլմայըպ եալմա օլտուղունտա Մէճ-
մուս քէնտի ալթիշէրինէ ինտնտըրմագ
իսթէմիշ իտէ տէ էվիլլա Մէճմուսյա խա-
պէր վէրիւրիլ քի պունտան իքի սէնէ աղ-
տէմ պէօյիւք քիւլիւք չօլուք չօճուք վէ-
ֆաթ իթմիլլէր վէ պէլլէրտէ տօղաճագ
չօճուղլարա վարանա գատար թահրի-
լը նուֆուս իլէ 800 քիշիլք մաթպու-
էսամէ տէֆթէրինէ նաղար իյլէսէ
(էլլէր պագըպ աղնայաճագ գատար մա-
թուհլանմալը իտէ) վէ եալտա Շարգ
Հերեթիկոսլուղունտան թէմէլի օլան Յանլը.
25 Յայտարարութիւնունա միւրաճաթ
իթմէ մէրգումուն իմզասընը կէօրէպիլիւր :

Էլլէր պու թէմիւնաթա տախի իսքեաթ
օլմալ իսէ մաթպաւմըղա կէլլէրէք մէր-
գումուն իմզասընը միւսահատէ էպիլիւր , վէ
հաթթա իմզայա տա գանի օլմատըղը թագ-
աիւրտէ չախսէն տախի կէօրէպիլիւր . ֆագաթ
քէնտինին պիր Հերեթիկոսլուղ թէրճիւ-
մանը օլտուղունտա վէ Պաթօլիք օլմատը-
ղընը խօտպէխօտ սէօյլէր իտէ անտա
կիւճէնմէմէլի տիր : Իշթէ Մէճմուս Մէտա-
յը Հագըղէթտէն սանա պու տէրէճէյէ
գատար պիր թէմիւնաթ , հէր հանկը վա-
ղըթ Սէտայը Հագըղէթտէ պիր մէքթուպ
կէօրիւր իտէն մաթպաւմըղա իմզայը
կէօրէպիլիւրսինիլ , աճապ սէնտէ չիմտիլէ
գատար տէրճ իթտիլին վէ պէլլէրտէ իտէ-

ճէյին սըրֆ եալան թահրէթաթլարը պիլիւմ
կիպի իմզասըլլա վէ չախսըն տախի թա-
նըթտըրմագ իլէ իրայէ իտէպիլիւրմիսին :
Սէտայը Հագըղէթ , Մէճմուս կիպի եսք-
մա մէքթուպլար տէրճ իթմէյիպ ալէլիտու-
սուս կէօյա Բօմատան մէվրուտ թահրիւրթ
տէյու սալթմէ մէքթուպլար նէշը իլէ պէշ
լիւրա ճէղայը նագալիլլէյէ հիւքմ օլմալըլտըր :
Հէլլէ շու ֆրգանըղա տախիլ օլմուշ Պա-
թօլիքիւր քիմլէր իտէ պիլլէրէ կէօթէ-
րէպիլիւրմիսին , պիլլ Պուրիտէն նաղլէն
Պաթօլիք քիլիսէսինէ ալթմըլ գատար զէվա-
թըն ալտէթ իթտիլինի եաղտըր իտէ
հաղիգէթի հալի պէյան իթտիք , պունտան
ըրհէթիլիլ աղնամալ իսթէյէն Սք . Անտօն
վէ Սք . Բէնէտիկտոս վէ Հագին Սուրբ քի-
լիսէսինէ միւրաճաթ իթտիքտէ աղնա-
յապիլիւր :

Էլ հասըլ Մէճմուս արթըղ սէն պէօյ-
լէ լաղլաղիլաթ վէ մէքթուսուղ միւնալէ-
րիճաթ իլէ ալթիլլէրինի ինտնտըրմայա
չալըլմա իսթիսահալլնտա օլան ֆրգա սէնիճ
նէ միւֆթէրի օլտուղունտա աղնատըղը կի-
պի սիւլիւք իթտիքիւր թարիքին տախի
նէ գատար եաղնըլ օլտուղունտա իղնա օ-
լուպ բէյտէրէյ Պաթօլիք քիլիսէսինէ
ալտէթ իթմէքտէ տիրէլ :

Իշպու պէնտի եաղտըղմըլ սըրատա
աթիտէքի մէքթուպ թարաֆըմըղա կէօն-
տէրիլիլ տիր :

... Միւսլիֆ

Շարգըլ ֆրգասը թարաֆընտա պու-
լունտան իմզամըն Բրօթէսթօսու իլէ Պաթօ-
լիք Քիլիսէսի գուճաղընա ալտէթ իթմիշ
օլտուղունտա տախի թարաֆընըղա պիլ իր-
ալ զաղէթայը միւթէպէրինիլին 388 նու-
մէրօլու նուսիսինտէ տէրճինէ հիմմէթ
պոյուրմուշ օլտուղունտա մէքտուպի-
մին սըհէթիլ օլմատըղընա տախի Մէճմու-
անըն 1150 նումէրօսունտա պիր մէգալէ
օլտուղունտան Շարգ հէրէտիկոսլուղուն-
տա ճէրճ վէ Պաթօլիք Քիլիսէսինէ ալ-
տէթիլլին թէշէքիտի զըմնընտա իշ պու թահ-
րէթալըմը տախի տէրճ պոյուրմանըղը
րիճա իտէրիւմ : Մէճմուսյա ֆագաթ շու-
նու պէյան իտէրիւմ քի պունտան մուգաթ-
տէմ Ղալաթա տա Բաթրիքհանէ տէյու ա-
չըլան էվտէ հէր քէշին վաղը իմզա իթ-
մէլլէրինէ չալըլտըղը սըրատա պէնիմա-
խի իմզամը գօյմամ իշին թէքիֆ օլունա-
լաղ Վ . Թ . եան նամ գաթըն էօնիւնտէ
պուլունտան տէֆթէրէ վաղը իմզա իթմի-
շիւմ տիր :

Մէճմուս հէրքէշին մէքթուպինէ եալան
տըր տէմէք իլէ քէնտի արաճիֆ նէշրիաթ-
լարընը օգույանլարընա եութտուրմայա
պէյհուտէ եէրէ չալըլմա :

1873 մայիս 11 . (Կիւրտ . Թէրֆիւն)

Թ Է Լ Է Կ Բ Ա Ֆ Ի Յ Է

Բէթրսպուրկ 23

Մայիսին 23 իւնիւ կիւնիւ ձէնէրալ
Քաթէմանն հասարասպ գալեասընը գալթ
իթտի . գալայը մէպուրու պէքէմէքտէ
օլան իլիլլէլլէր 3 վարէ թօք իլէ միւ-
հիմմաթ թէրք իտիւպ ֆիրար իթմիլլէր
տիր :

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԷՍԻԼԸ ՂԱԶԻԹԱ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՄՍԷՐԱՅԸ